

Årsrapport for mobbeombudet for barnehage og grunnskole i Rogaland 2022/2023

Mobbing er barnas problem,
men de voksnes ansvar

Rogaland
fylkeskommune

MOBBEOMBUDET
Rogaland

Jeg er her for deg!

MOBBEOMBUDET

Rogaland

Innhold

Innledning	3
Hva gjør mobbeombudet for barnehage og grunnskole?	5
Informasjon og opplæring	11
Samarbeid og faglig oppdatering	13
Media	14
Ombudsblikket	15

Innledning

Utrygt skolemiljø, økning i mobbing og bekymring for mer uønska atferd og vold har vært ekstra mye omtalt i offentligheten det siste året. Utviklingen innen trygt og godt psykososialt miljø i skolen har gått feil vei – det er flere barn og unge som forteller om mobbing enn foregående år.¹ På landsbasis forteller 1 av 10 elever at de har blitt mobbet, i Rogaland er tallet noe lavere selv om det også er økning i vårt fylke. Tallene på mobbing er høyest på mellomtrinnet (5.–7.klasse) og avtakende utover i ungdomsskolen og videregående skole.

Selv om det gjøres mye faglig godt arbeid i skolene – der både relasjon til lærere, mer ro i klasserommet og andre forhold viser at de fleste elevene opplever skolen som et godt sted å være og lære – er det foruroligende mange barn og unge som opplever utrygghet, manglende tilhørighet og krenkelser i form av mobbing.^{2,3}

Hva vet vi om hvordan barn i barnehagen har det når det gjelder trygt og godt psykososialt miljø? Her er det færre undersøkelser, men basert på forskning over tid estimerer fagmiljøene at mobbing blant små barn er minst like høyt som i barneskolen.^{4,5}

Tidlig innsats er et begrep som brukes for å beskrive hvor viktig det er å starte et målrettet arbeid innen ulike områder før problemene

oppstår. Tidlig innsats for at ungdommer skal fullføre videregående opplæring og få mulighet til å delta aktivt i samfunnet, betyr å sørge for at de allerede fra barnehagealder har et trygt, godt og inkluderende miljø. Tidlig innsats forutsetter at rammevilkårene er gode, og at barnehage- og skoleeierne legger til rette for at ansatte har kompetanse og kapasitet til å møte alle barn og unge i tråd med de humanistiske verdier vi bygger vårt samfunn på. Tidlig innsats betyr også at lokalmiljøet og foresatte bidrar for å skape godt oppvekstmiljø med trygge fellesskap.

Rapporten er en oppsummering av mobbeombudet for barnehage og grunnskole i Rogaland sitt arbeid siste år. Erfaringene er basert på henvendelser samt tema som har vært aktuelle i forebyggende arbeid. Ombudet kommer med råd om hva som skal til for at alle barn og unge i Rogaland skal være sikret en trygg og god barnehage- og skoledag.

1) https://www.udir.no/contentassets/7f16a169e3354b5aa2b68b59beafa762/mobbing-og-arbeidsro-i-skolen-2022_23_final_uu.pdf

2) Dagbladet: <https://www.dagbladet.no/emne/dagbladet%20mot%20mobbing>

3) NRK: <https://www.nrk.no/emne/mobbing-1.3217853>

4) NOU 2015:2 Å høre til Meld. St. 6 1920/21 Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

5) <https://www.uis.no/nb/laringsmiljosenteret/forskning/mobbing-i-norske-barnehager-en-kunnskapsoversikt>

Barnekonvensjonen

Norge har forpliktet seg på å følge barnekonvensjonen (BK) der hovedprinsippene beskrives i artikkel 2 (Ikke-diskriminering), artikkel 3 (barnets beste), artikkel 6 (optimal utvikling) og artikkel 12 (medbestemmelse). Grunnlovens §104 formulerer det sentrale i hvordan myndighetene skal følge opp BK, som betyr at den er førende for barnehageloven og opplæringsloven. De siste årene har

myndighetene i Norge (spesielt fulgt opp fra Statsforvalterne) hatt mye opplæring og tematikk rundt barnets beste-vurderinger til alle etater som jobber med barn og unge. Barnehage- og skoleledelse må jobbe mer med disse vurderingene slik at dette blir en naturlig del av vurderingen i blant annet saker knyttet til psykososialt miljø.

HVA ER MOBBING?

Fellesskapsperspektiv på mobbing

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.»

Lund og Helgeland

Tradisjonell definisjon av mobbing som brukes i forskning:

«Gjentatte krenkende handlinger utført av enkeltpersoner eller grupper, rettet mot en som ikke kan forsvare seg. Handlingene drives av utsikter til belønning som makt, tilhørighet til andre som mobber og kanskje av oppfattelsen av støtte fra tilskuere.»

Læringsmiljøsenderet, UiS

Mobbing forklart til elevene i Elevundersøkelsen

«Spørsmålene omhandler om en har blitt kalt stygge ting og ertet, om en har blitt holdt utenfor og baksnakket, og om en har blitt slått, dyttet eller holdt fast. Disse tre typene mobbing omfatter både direkte og indirekte former for mobbing. Direkte mobbing omfatter for eksempel trusler og vold, mens indirekte mobbing omfatter ryktespredning og isolering.»

Udir

Hva gjør mobbeombudet for barnehage og grunnskole?

Mobbeombudet for barnehage og grunnskole er et nasjonalt mandat som ble opprettet for å støtte og veilede barn, elever og foreldre både direkte og ved å jobbe forebyggende på ulike nivåer (udir.no). Rogaland fylkeskommune opprettet en midlertidig stilling fra september 2020, som varer til ordningen er evaluert nasjonalt – etter planen skal det skje i løpet av 2024. Ombudet skal i hovedsak være et lavterskeltilbud for barn, elever og deres foresatte. Ombudet skal jobbe forebyggende med informasjon og opplæring. Å arbeide for god dialog i etterkant av at saker er løst og å dele erfaringer beskrives som en del av dette arbeidet. Det lokale tillegget i mandatet i Rogaland er å gjøre ombudet kjent i eget fylke.

Henvendelser

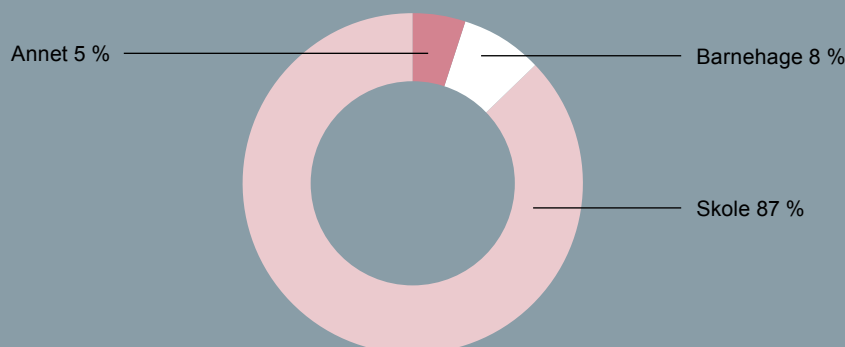
Skoleåret 22/23 kom det 1–2 unike henvendelser knyttet til enkeltbarn/-elever i uka, totalt 74. Det har vært en økning i henvendelser fra de forrige årene, men det er fremdeles færre enn forventet ut fra hva som er situasjonen ellers i landet. Dette har nok ulike årsaker, men det er grunn til

å stille spørsmål om lavterskeltilbudet er godt nok kjent blant barn, unge og foresatte i Rogaland. Ombudet mottar henvendelser og invitasjon til oppdrag fra mange ulike kommuner. Ombudet svarer på de aller fleste henvendelsene, men er på grunn av andre oppgaver ikke alltid tilgjengelig, derfor er noen henvendelser ubesvart. Det er et mål for ombudet å være tilgjengelig for barn, elever og foresatte i alle kommuner. Dette medfører reisevirksomhet når det er ønske om/behov for at ombudet deltar på møter eller arrangementer i de ulike kommunene i fylket.

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1.»

Rammeplan for barnehagen

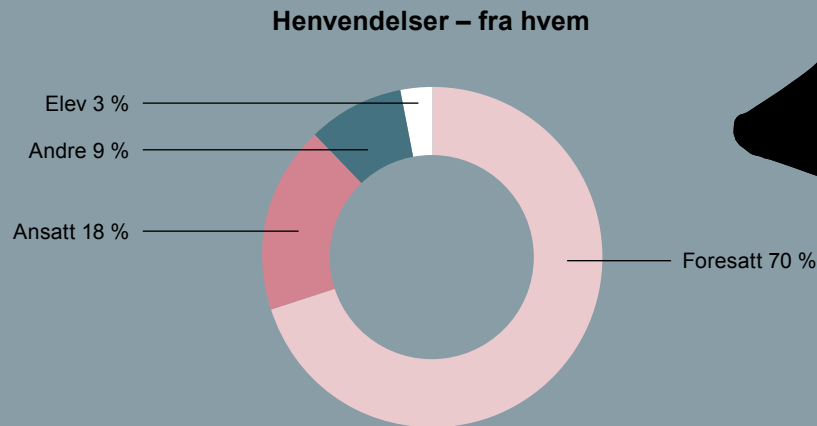
Henvendelser – totalt

Hvem tar kontakt?

Hovedgruppa av de som henvender seg til ombudet er foresatte. Den andre gruppa som henvender seg, er ansatte i barnehage og grunnskole og andre som arbeider med barn og unge.

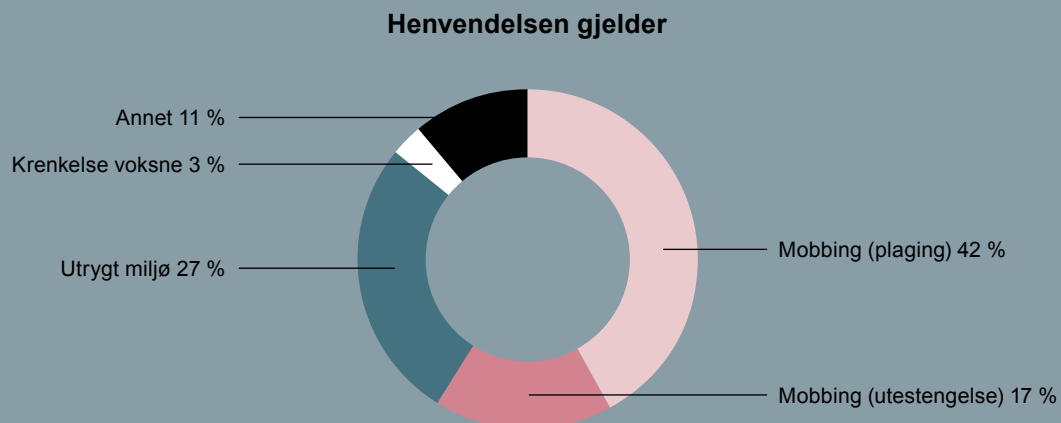
De fleste henvendelsene gjelder elever, og aller oftest elever på mellomtrinnet. Dette samsvarer med det Statsforvalterne erfarer når de får henvendelser knyttet til håndhevingsordningen.⁶

Innholdet i henvendelsene

Innholdet i henvendelsene varierer, men med overvekt av opplevd mobbing eller utrygt miljø i barnehagen eller skolen. Kategoriseringen er ikke nøyaktig, men det viser i hovedtrekk hva de som henvender seg beskriver som hovedutfordringen. Mobbing er fra ombudets

side også delt inn i beskrivelse av plaging og utestengelse for å få fram at mobbing har ulike former. Det er som oftest flere forhold som nevnes i henvendelsene – blant annet slik som vist i grafen, det kan også være diskriminering, trusler, rasisme eller manglende tillit til lærer.

6) https://www.nrk.no/nordland/stor-okning-i-antall-mobbesaker-hos-statsforvalterne-_1425-klagesaker-forste-halvar-1.16535430

Henvendelser fra foresatte og elever

Det er ikke uvanlig at de som henvender seg forteller at utrygghet eller mobbing har vart i flere år, en del forteller at dette startet i barnehagen. Noen fortsetter på skole med de man har gått i barnehage med, og en uheldig sosial dynamikk tas med over i skolen. Andre barn er utrygge eller mangler den sosiale kompetansen som er nødvendig for

å klare seg sosialt i skolen. En del barn er særlig sårbare av ulike grunner, og trenger mer støtte kortere eller lengre periode for å ha det trygt og godt. Det kan være:

«God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevenes oppvekstmiljø»

Overordna del av lærerplanen.

- Utrygghet eller mobbing som har vart over tid – gjerne flere år – og der situasjonen har eskalert eller ført til oppgitthet og manglende tillit
- Grupper der flere barn/unge har ulik sårbarhet som gjør at fellesskapet blir ekstra utfordrende
- Utrygge fellesskap der negative sosiale dynamikker er etablert
- Ufrivillig skolefravær
- Aktivitetsplikten ikke fulgt – noe som viser seg i mangler og svakheter i aktivitetsplaner
 - Mangler eller svakheter i forarbeidet ved at det ikke er gjort grundige nok undersøkelser for å avdekke hvilket problem som skal løses
 - Tiltakene treffer ikke – fordi de i stor grad er individuelle, at de ikke er konkrete nok eller at de ikke er egnet til å løse problemet.
 - Manglende evaluering av planen
 - Barn/elever liten grad av medvirkning og foresatte i for liten grad involvert i prosessen
 - Liten grad av barnets beste-vurdering (Grunnlovens §104 og Barnekonvensjonen)

Henvendelser fra ansatte og andre

Når barnehage eller skole tar kontakt med ombudet handler det veldig ofte om utrygge miljøer, uheldige og markante grupper eller enkeltelever som ikke opplever tilhørighet og som er ekskludert fra fellesskapet samt utfordringer i samarbeid med hjemmet. I en gruppe/klasse skal det være trygt og godt for alle barn/unge – og dette skaper ofte store utfordringer fordi ulike behov skal dekkes i samme gruppe. For eksempel kan ett barn/ ungdom oppleve det ekstra utrygt når barn / ungdom roper eller har truende atferd rettet mot seg eller en gruppe, samtidig som det andre barnet /ungdommen får støtte og veiledning på akkurat dette men er i en så vanskelig situasjon at hen ikke alltid klarer å holde tilbake utbrudd/negativ atferd. En annen kjent situasjon er utrygghet mellom elevene som følge av kampen om sosiale posisjoner og der mange er redde for å havne utenfor – og dette kan skifte ofte – hvem er «inne» eller «ute» i dag/denne uka? Det er ofte vanskelig for de voksne (både ansatte

og foreldre) å forstå rekkevidden av dette. Det stiller naturligvis store krav til kunnskap og kompetanse om gruppedynamikk og gruppe- og klasseledelse fra pedagogene, og forutsetter støtte fra ledelsen.

Slik følges henvendelsene opp

Noen få henvendelser kan besvares ganske kort med å gi konkret informasjon og avklare konkrete spørsmål. Men i de fleste tilfellene ønsker henvender å drøfte en situasjon og å få råd om videre prosess – noe som ofte innebærer flere samtaler. En del ønsker ytterligere bistand – det kan være at ombudet kontakter barnehage/ skole, er med i møter eller har jevnlig kontakt over en periode. Det er et mål for ombudet å trekke seg ut når laget rundt barnet – barnehagen, skolen og deres støttesystemer – gjør det de skal. Men i en del tilfeller er tilliten til skolen så skjør at elev eller foresatte ikke klarer å være i møter uten støtte. I noen tilfeller følger ombudet opp barn/ unge over lengre tid – også mer enn et år.

Barnehagebarn

I Norge er det god barnehagedekning (over 90 %, nesten 100 % for femåringene), og de fleste foreldre som svarte på udirs foreldreundersøkelse forrige år var fornøyd med barnehagens tilbud – blant annet barnas trivsel – mens en del er mindre fornøyd med bemanningstettheten. Ca 2/3 av foreldrene svarte på undersøkelsen.⁷

Det har vært svært få henvendelser til ombudet knyttet til barnehagebarn også siste år – dette gjelder i stor grad resten av landet selv om noen erfarer økning. Grunnet få henvendelser om barnehagemiljø er det vanskelig å si noe sikkert om utfordringsbildet, men ombudet erfarer i mange henvendelser om skolemiljø at utrygghet eller mobbing i form av plaging eller utestengelse startet i

barnehagen. Barn skal oppleve trygghet i barnehagen og erfare en trygg relasjon til de ansatte. Barneårene inneholder utvikling på alle områder, og barn øver seg i samspill med andre. Det innebærer å bli avvist i lek eller å ikke få bestemme mye på bekostning av andre. Men de ansatte må være i nærheten.

Barn trenger at barnehagelærerne, barne- og ungdomsarbeiderne og andre følger med, legger til rette for, støtter, veileder og griper inn i lek og aktiviteter på en autoritativ måte. En forutsetning for å kunne følge opp alle barn gjennom hele barnehagedagen, er at det er nok ansatte til stede. Små barn kan også oppleve utrygghet og krenkelser i form av mobbing – enten fysisk, verbalt, som utestengelse eller at ved at man i liten grad får delta i lek på lik fot med andre barn.

Ombudskollegiet støtter kravet om høyere bemanning i barnehagen for å gjøre de ansatte i stand til å gi god omsorg til alle barna.⁸

«Det er i hverdagen, i det daglige samspillet at personalet i barnehage, skole og SFO, kan bidra til å løfte fram barn, skape vennskap, legge til rette for fellesskap, være aksepterende og inkluderende, eller det motsatte – personalet kan gjennom sin væremåte bidra til at hverdagen blir utrygg gjennom stigmatisering, korrigerende, likegyldighet eller utenforskap»

Lunde & Roland, 2021

7) <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/foreldreundersokelsen-i-barnehager--resultater-etter-fylke/>

8) <https://www.utdanningsnytt.no/barnehage-barnehageloven-bemanningsnorm/hvor-er-de-ansatte-nar-mobbing-skjer-i-barnehagen/365303>

Grunnskoleelever

Siste elevundersøkelse (skoleåret 22/23) viste at de fleste elevene i grunnskolen (over 85 %) har godt læringsmiljø og høy trivsel. Men det er en økning i antall elever som opplever at det ikke er trygt og godt på skolen. NTNU analyserer elevundersøkelsen hvert år og viser sammenhenger og utvikling fra tidligere år.

Noe som er bekymringsfullt er at 20 % av elevene som opplevde mobbing rapporterte at «skolen gjorde litt for å stoppe mobbingen», mens bare 7 % opplevde at «skolen gjorde noe som fikk slutt på mobbingen» Digital mobbing er et eget område i undersøkelsen, og denne formen har økt (til 2,7 %). Det er sammenheng mellom tradisjonell og digital mobbing, og undersøkelsen viser at «47 prosent av de som er mobbet digitalt også er utsatt for tradisjonell mobbing.»

1,6 % av elevene oppgir at de er mobbet av en voksen på skolen, noe som betyr at elevene opplever å bli krenket av de voksne som skal være der og veilede og beskytte dem.

Mobbing er mest utbredt blant de yngste elevene (7.klasse). Skolene kan velge at elever ned til 5.klasse deltar i undersøkelsen, men de nasjonale tallene gjelder de oppsatte klassetrinnene.

Informasjon og opplæring

Fordeling av foredrag/innlegg

Oppvekstmiljøet i endring

Etter pandemien – der man i etterkant har erkjent at barn og unge ble mer rammet av restriksjoner enn det burde vært grunnlag for – leter fagmiljøet etter svar på i hvor stor grad dette har hatt betydning. Andre forhold er større økonomisk ulikhet (som i stor grad rammer barnefamilier), barn og unge som opplever mer press på mange livsområder, bekymring for mer psykisk uhelse og noe økning i vold og rusbruk. Skolefraværet har økt – både generelt fravær, og barn og unge som ikke klarer å være på skolen (ufrivillig skolefravær). Det er færre barn og unge som deltar i organiserte fritidsaktiviteter.^{9, 10, 11}

Å vokse opp i en digital tidsalder

Barn og unge som vokser opp i 2023 er del av et samfunn med overflod av informasjon. Kunnskap om og kompetanse i bruk av medier er en forutsetning for å delta i samfunnet – derfor er digital kompetanse

mål både i barnehagen og i skolen. Når vi snakker om trygt og godt oppvekstmiljø, må vi innlemme medier i dette. Vi må vite hvordan mediebruk påvirker, og at kjennetegn på god kommunikasjon i hovedsak er lik uansett om vi snakker ansikt til ansikt og eller gjennom et digitalt medium. Barn og unge har både gode og dårlige opplevelser knyttet til mediebruk, så kunnskap om ulike sider er nødvendig for å gi gode råd til barn/elever og deres foresatte. Sosiale medier og gaming gir mulighet for godt sosialt samspill, mulighet for å bli kjent med andre med samme interesser, og man kan lære nye ferdigheter innen mange områder og bli god i språk. Vi vet at viktige funksjoner i apper og spill er bygd opp slik at det er vanskelig å stoppe eller begrense bruk. Dopamin er et stoff i hjernen som gir tilfredsstillende og gode følelser, og utviklerne av apper og spill bruker dette bevisst for å holde på oppmerksomheten.

9) <https://forskning.no/barn-ntb-skole/elever-opplever-mer-press-og-mobbing-oker/2148547#:~:text=Flere%20unge%20n%C3%A5%20enn%20f%C3%B8r%20trives%20ikke%20p%C3%A5,elevne%20mer%20press%20relatert%20til%20skolen%20enn%20tidligere>

10) <https://www.ungdata.no/stress-press-og-psykiske-plager-blant-unge/>

11) <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/ungdata-2022-nedgang-organisert-idrett>

I tillegg er det sterke kommersielle interesser som styrer medieselskapene – der de dominerende er globale – og det er store utfordringer knyttet til innhenting av og bruk av persondata. Myndighetene har ansvar for lover og regler, og skal stille krav til selskapene for å beskytte oss som innbyggere. Men som brukere har vi også selv ansvar for å gjøre egne vurderinger, og da trenger vi informasjon vi forstår og som vi stoler på.^{12, 13}

Barn starter tidlig med mediebruk – de bruker hjemmets TV/nettbrett/PC/mobil, men allerede ved 9-års alder har 50 % egen smarttelefon. Det betyr at barn har tilgang til internett store deler av døgnet. En av utfordringene for en trygg digital oppvekst er at barn og unge i for stor grad er overlatt til seg selv – få voksne er interessert i det barn gjør og opplever på nettet og i spill. Mange foresatte kjenner ikke til /bruker ikke ulike former for foreldrekontroll eller annen måte å veilede og begrense tilgang.

Foresatte

I forebyggende arbeid er det viktig å møte foreldregruppa for å informere om rettigheter knyttet til trygt og godt barnehage – og skolemiljø. I tillegg er kunnskapsformidling om hvordan foreldre kan bidra til å gjøre eget lokalsamfunn mer inkluderende og trygt både for eget og andres barn. Tema som går igjen er kunnskap om mobbing og sosiale dynamikker, hvordan gi råd knyttet til sosiale medier og gaming og hvordan bidra til et godt oppvekstmiljø der alle har en trygg tilhørighet.

Møte med ansatte i barnehage og skole – og de andre tjenestene rundt – er et område

ombudet prioriterer. I barnehagen og skolen møter personalet alle barn og elever og deres foresatte. Det som skjer utenfor barnehage og skole påvirker også barnehage- og skoledagen – og det er veldig mange forventninger til hva personalet skal kunne gi støtte til og hva man trenger kunnskap om for å kunne møte barn og unge på en god og trygg måte. Da må samarbeid med hjemmet og med ulike støttetjenester rundt barn og unge fungere bra. Deling av kunnskap, samhandling og refleksjon rundt hvem som har ansvar for hva er viktige tema.

Overgang grunnskole – videregående opplæring

Overganger mellom ulike faser i livet gir mulighet for vekst og utvikling, samtidig som dette er ekstra sårbare perioder i oppveksten. I arbeidet med trygt og godt psykososialt arbeid er det derfor ekstra oppmerksomhet på hva som skal til for å skape trygge overganger – mellom barnehage og SFO/ skole, mellom barneskole og ungdomsskole og mellom ungdomsskole og videregående opplæring. Mobbeombudet er med i fylkeskommunens sentrale arbeidsgruppe for en trygg og inkluderende avgangsmarkering. De siste årene har ungdommer helt ned i ungdomsskolen startet planlegging av russefeiring, og det er derfor viktig å arbeide med informasjon og få til et felles løft sammen med elever, foresatte, myndigheter og lokalmiljø for å sikre fellesskapet og en trygg overgang til videregående opplæring.

Bra?
velg?

12) <https://www.medietilsynet.no>

13) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rett-pa-nett/id2870086/>

Samarbeid og faglig oppdatering

Å være ombud er en spesiell funksjon, og det er viktig å ha et godt faglig nettverk og muligheten for faglig oppdatering innen eget ansvarsområde. Dette blir høyt prioritert for å kunne utføre ombudsarbeidet på best mulig måte for barn og unge i Rogaland.

Rogaland fylkeskommune

- Jevnlige samarbeidsmøter med andre ombud
- Jevnlige samarbeidsmøter (opplæring og folkehelse)
- Jevnlige møter i sentral arbeidsgruppe for alternativ avgangsmarkering (STG)

ELMO – elev-, lærling- og mobbeombudene i Norge

- Årlige fagsamlinger, jevnlig digitale temamøter
- Medlem av to arbeidsgrupper (tema barnehage og tema høringer)
- Medlem av AU (ansvar for kontakt med Læringsmiljøsentret ved UiS og Udir)

Kompetansesamlinger i regi av Udir, gjennomført av Læringsmiljøsentret ved UiS (5 g/året)

Mobbeombudet i Stavanger

Statsforvalteren i Rogaland

Partnerskap mot mobbing (PMM)

Nasjonalt foreldreutvalg for barnehage (FUB) og grunnskole (FUG)

Deltakelse på temasamlinger og konferanser

Elevorganisasjonen

Enkelt-henvendelser om barn/unge fra 14 kommuner

Invitasjon til å holde foredrag fra 12 kommuner

Hei!

Media

Faglige innlegg og erfaringsdeling FB

Intervju NRK P1 og NRK Lokalen om elevundersøkelsen

Intervju Dagbladet – temaserie konsekvenser av mobbing

Kronikk i samarbeid med ombudsnettverk – bemanning i barnehagen

Nyhetsbrev til kommuner – to ganger i året

Ombudsblisset

Erfaringsdeling er en viktig del av ombudets mandat – og vi sier ofte at vi bruker ombudsblisset. Summen av forskning, undersøkelser og kunnskap fra fagmiljø sammen med erfaringer i ombudsarbeidet, gir grunnlag for følgende råd for at barn og unge skal oppnå retten til et trygt og godt psykososialt miljø i barnehage og grunnskole i Rogaland:

Ombudets råd for trygt og godt barnehage- og skolemiljø

- God og faglig oppdatert ledelse med støtte fra barnehage- og skoleeier
- Tilstrekkelig bemanning
- Kompetanse om og god praksis i å spille på både faglig og sosiale utvikling
- Kompetanse om sosiale dynamikker, mobbing og å gjenopprette trygt miljø
- Kunnskap om og god praksis i å følge opp aktivitetsplikten
- God kompetanse om og praksis for barn og unges medvirkning
- Godt planlagte overganger til barnehage/ SFO/barneskole/ungdomsskole / videregående opplæring
- Gode samarbeidsrutiner med hjemmet

Ombudets råd for et trygt og godt lokalmiljø – kommunale tjenester, politikere, foresatte og organisasjoner

- Trygge voksne som støtter opp under og tar aktivt del i barnehagens og skolens inkluderende arbeid
- Styrke fellesskapet i lokalmiljøet ved å vise interesse for både eget/egne og andres barn og unge
- Være tydelige og gode rollemodeller både i fysisk og digitalt liv
- Legge til rette for aktiviteter som barn og unge kan delta i – uavhengig av familiens økonomi
- Legge til rette for gode oppvekstarenaer der det er plass til alle barn og unge i tråd med barnekonvensjonen
- Legge til rette for barn og unges medbestemmelse i avgjørelser knyttet til oppvekstmiljø

Oktober 2023

Marit Nygård Roth

Marit Nygård Roth
Mobbeombud for barnehage
og grunnskole i Rogaland

UMVULIG
MULIG

